

Студијски програм: Међународне студије, модул: Студије савременог Балкана
Назив предмета: Мрежа билатералних односа на Балканском полуострву
Наставник/наставници: проф. др Драган Ђукановић, проф. др Јован Теокаревић
Статус предмета: Обавезни
Број ЕСПБ: 6
Услов:
<p>Циљ предмета</p> <p>Овај предмет је намењен проучавању билатералних односа између држава Балканског полуострва у савременом, односно постхладноратовском раздобљу. У том контексту посебна пажња ће бити усмерена на сву сложеност бројних питања који оптерећују државе Балкана, а која су везана за статусе етничких мањина, дисолуцију некадашње Југославије, закаснелу транзицију и наслеђе хладног рата. И поред чињенице да је „европеизација“ Балканског полуострва почела уласком Грчке у чланство некадашње Европске заједнице 1981. године, овај процес је и данас тек делимично завршен имајући у виду чињеницу да велики део држава Балканског полуострва се и даље налази ван чланства у Европској унији. Зато ће значајан део фокуса предмета бити усмерен на проблеме који оптерећују процес европских интеграција држава Западног Балкана и колико тај закаснели процес утиче на међудржавне односе у ширем региону Балкана. Циљ предмета је и да се студенти упознају са најзначајнијим наведеним проблемима у билатералним односима између држава Балканског полуострва од проблема на југу – Грчка, Турска и Кипар, до проблема који постоје између Турске и њених суседа, као и билатералних проблема које имају државе које су чланице ЕУ (Грчка, Бугарска и Румунија) са својим суседима. Читав низ отворених питања између држава Западног Балкана и Хрватске ће, такође, бити у фокусу истраживања, као и однос Северне Македоније са Грчком, Бугарском, Србијом и Албанијом. Различито гледање на статус Косова и Метохије када су у питању државе Балканског полуострва ће истовремено бити једна од тема.</p> <p>Студентима ће бити омогућено да кроз самостални истраживачки рад у на овом предмету сагледају реалност укупне сложености билатералних односа и да аналитички пореде преодминантне појаве, попут европских и евроатлантских интеграција и њихове везаности за побољшање или стагнацију у билатералним односима.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Основни исход овог предмета је везан за стицање знања везаних за комплексне проблеме који се налазе у основи билатералних односа између држава Балканског полуострва, али и одређене успешне видове њихове сарадње. Студенти ће имати могућност да кроз самостални истраживачки рад продубе сазнања везана са савремене политичке и безбедносне прилике на Балкану. Аналитички приступ у тим истраживањима ће бити користан за студенте који желе да каријеру наставе у државним органима, као и научноистраживачким организацијама.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Генерални поглед на билатералне односе држава на Балканском полуострву; Историјска основа билатералних проблема на Балкану; „Јужна димензија односа“ – Грчка, Турска и Кипар; Односи Турске са Бугарском и Грчком; Билатерални односи Северне Македоније са суседима (Бугарска, Албанија, Грчка и Србија); Албанија и проблеми са Грчком; Проблеми Хрватске у односима са Босном и Херцеговином, Србијом и Црном Гором; Различито гледање на статус Косова и Метохије од стране држава Балканског полуострва; Односи између Босне и Херцеговине и држава „Дејтонског четвороугла“; Нормализација односа између Београда и Приштине; Српско-црногорски односи; Препреке побољшању односа на Балканском полуострву; Перспективе развоја билатералних односа између држава Балканског полуострва</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Тест знања и одбрана семинарских радова студената на теме које прате теоријски део наставе. На часовима вежби ће се организовати и радионице на којима ће се приступ билатералним односима на Балкану узети за поједине студије случаја.</p>

Литература

1. Ioannis Grigoraidis, "Greek-Turkish Relations: The Post-Helsinki Era", *The Oxford Handbook of Modern Greek Politics*, Oxford University Press, 2020, pp. 613–628.
2. Fuat Aksu, "Turkish-Greek Relations and the Cyprus Question: Quo Vadis?", *UNISCI Discussion Papers*, No. 23, April 2010, pp. 207–223.
3. Yorgos Christidis, Ioannis Armakolas, Panagiotis Paschalidis, *Greek-Bulgarian Relations: Present State and the Future Challenges*, ELIAMEP, Athens, 2017, March 2017, pp. 5–60.
4. Ronald Linden, "The Burden of Belonging: Romanian and Bulgarian Foreign Policy in the new era", *Journal of Balkans and Near East Studies*, Vol. 11, No. 3, London, 2009, pp. 269–291.
5. Michael Bishu, "Turkish-Bulgarian Relations: From Conflict and Distrust to Cooperation over Minority Issues and International Politics", *Mediterranean Quarterly*, Vol. 14, No. 2, 2003, pp. 77–94.
6. Albert Rakipi, "Understanding Albanian-Greek relations: Deconstructing paradoxes and myths" in: Alba Chela et al, *Albania and Greece: Understanding and Explaining*, Friedrich Ebert Stiftung, Albanian Institute for International Studies, Tirana, 2018, pp. 17–34.
7. Dragan Đukanović, Marko Dašić, "Current Challenges of the European Integration Process of the Western Balkans Countries", *Serbian Political Thought*, god. X, Vol. 17, No. 2, Beograd, 2018, pp. 5–27.
8. Dragan Đukanović, "North Macedonia and Its Neighbours: Challenges and Perspectives", *Croatian International Relations Review*, Vol. XXV, No. 85, Zagreb, 2019, pp. 90–114.
9. Senada Šelo-Šabić, Sonja Borić, *Crossing Over: A Perspective on Croatian Open Border Issues*, Friedrich Ebert Stiftung, Zagreb, 2016, pp. 1–16.
10. Милан Симурдић, *Отворена питања у Игманском квартету: Партнери и (или) сунпарници*, Центар за регионализам, Нови Сад, 2017, стр. 1–10.
11. Милан Игрутиновић и Милош Пауновић, *Ка трајном решавању отворених питања Србије са суседима*, Центар за примењене европске студије, Београд, 2019, стр. 7–129.
12. *Pristupanje Republike Hrvatske Evropskoj uniji: Otvorena pitanja između BiH i Hrvatske i implikacije po BiH*, Političke analize, Vanjskopolitička inicijativa, Sarajevo, 1/2012, str. 1–14.
13. Драган Ђукановић, *Балкан на постхладноратовском раскрићу (1989–2020)*, друго допуњено издање, Институт за међународну политику и привреду, Службени гласник, Београд, 2020, стр. 171–199.
14. Jovan Teokarević, *Of Friends and Foes: Balkan Nations in Serbian Press*, Ћigoja, Beograd, 2019, pp. 255–275.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15+15
------------------------------------	------------------------------	---------------------------------

Методe извођења наставе

Предавања, вежбе, симулације, самостално истраживање студената

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава		усмени испит	40
колоквијум-и	10+10	.....	
семинар-и	15+15		